

FARNÍ INFORMACE

Vydává: Římskokatolická farnost – děkanství Děčín I
Křížová 1267/25, 405 01 Děčín I
Tel.: 412 516 095
(Vydáváno pro vlastní potřebu)

Pro postní dobu

č.1/2004

O postí době...

Když začíná doba postní, začíná tedy příprava na Velikonoce. Věřící se na tyto největší křesťanské svátky připravují pokáním a připomínkou svého křtu; zvláštní pozornost je věnována katechumenům (čekatelům na křest), kteří jsou postupně uváděni do křesťanského života.

Postní doba má tedy dvojí ráz: *je dobou pokání a dobou přípravy na křest či na obnovu křestních slibů*. Pokání symbolizuje *fialová barva* liturgických oděvů, oltáře se (vyjma 4. neděle postní) nezdobí květinami a v liturgických textech *se vynechávají slavnostní zvolání či chvalozpěvy*. Od začátku postní doby až do velikonoční vigilie se vynechává Aleluja, Gloria (chvalozpěv „Sláva na výsostech Bohu“) a Te Deum (chvalozpěv „Bože, chválíme tebe“).

Doba postní začíná *Popeleční středou* a trvá až do začátku mše na památku Večeře Páně na Zelený čtvrtek. Šestou nedělí postní - *Květnou, pašijovou, o utrpení Páně*, která připomíná Kristův slavný vjezd do Jeruzaléma, začíná *Svatý týden*.

Zvláště pro postní dobu platí výzva Kristova: „*Čiňte pokání!*“ (Mk1,15). Co rozumíme pokáním? Je to odklon od hříchu a návrat k Bohu. Proto někteří překládají tuto Kristovu výzvu slovem: „*O b r a ť t e s e!*“

To znamená, odpoutejte se od hříchu a vraťte se k Bohu. Kolik lidí dnes řekne: „Odpoutat se od hříchu? A co je vůbec hřích?“ Slovo hřích lidé v běžném hovoru přestali užívat, protože zmizelo vědomí viny, spíše řeknou - to je špatnost, slabost, chyba, nespravedlnost, přestupek, selhání, zlo aj. To však na věci nic nemění. Jako jsou nezměnitelné přírodní zákony, které dal Bůh naší zemi i celému vesmíru, tak dal Bůh i našemu životu mravní zákony. A kde se přestoupí tento Boží mravní zákon, ať je to v životě osobním, manželském, rodinném, společenském, tam je vina a hřích. Poněvadž hřích existuje, proto je povinností toho, kdo se ho dopustil, aby ho také napravil. To znamená, že se má od hříchu odpoutat a činit pokání, vrátit se k Bohu. A v postní době nám Bůh nabízí pomoc, abychom se nejenom od hříchu odpoutali, ale na nové cestě vytrvali. Proto nás Pán Ježíš vybízí: „*Kdo chce jít za mnou, ať zapře sám sebe, den co den bere na sebe svůj kříž a následuje mě.*“ (Lk 9,23) Abych toto přání Pána vyplnil, k tomu potřebuji hodně ener-

gie, odvahy a důslednosti. Sami to nedokážeme, ale s jeho pomocí ano. Upozorňuje nás na to slovy: "...neboť beze mne nemůžete dělat nic!" (Jan 15,5).

Člověk od Boha dostává sílu zápasit s pokušením. Znamená to však, že by měl vědět v čem pokušení spočívá. Jedna z duchovních škol to vidí takto:

První pokušení má svůj pramen v těle, týká se tedy jídla, pití a pohlavního života. Je to touha po tělesných požitcích. Má-li člověk žít, musí žít jeho tělo, musí tedy jíst a pít. Jestliže jíme a pijeme rozumně a střídavě, je vše v pořádku. Překročili se rozumná míra, hřešíme. Jak smutný je pohled na opilého člověka, kolik nemocí pochází z přejídání a jakou metlou lidstva je požívání drog. Dále je tu pohlavní život. Toto století je nejen stoletím pokroku vědy a techniky, ale také stoletím smyslů. Kolik je dnes na trhu pornografie kazet a filmů s touto tematikou. Panna Maria ve Fatimě řekla, že nejvíce lidí bude zavrženo právě přestupováním 6. a 9. přikázání. Dábel na tomto poli slaví dnes mimořádné úspěchy.

Druhé pokušení má svůj pramen v duši. Je to touha po slávě. „Vrhni se dolů, neboj se, dokážeš to a budeš mít obrovský úspěch. Lidé ti budou provolávat slávu, budou tě nosit na ramenou, budeš slavný, noviny o tobě budou psát články, budou tě ukazovat v televizi....Tak v nás pracuje hříšná touha po uznání od druhých. Nesmíme však zapomenout, že světská sláva je velice křehká. Dnes ti budou volat „hosana, ať žije“ a zítra „pryč s ním, ukřižuj!“

Třetí pokušení má svůj pramen také v duši. Je to touha po moci a bohatství. „Toto všechno ti dám...“ Dábel lže, rozdává, ale nic není jeho. V Písmě sv. čteme: „*Co prospěje člověku, když získá celý svět, ale ztratí svou duši? Nebo jakou má člověk náhradu za svou duši?*“ (Mt 16,25). Jinde Bůh řekl boháčovi, kterému se hodně urodilo na poli: „*Blázne, ještě této noci budeš muset odevzdat svou duši a čím bude to, co jsi shromáždil?*“ (Lk 12,20). U sv. Jakuba čteme: „*Blaze muži, který ve zkouškách vydrží. Když se osvědčí, dostane za odměnu život, jak Pán slíbil těm, kdo ho milují.*“ (Jk 1,12). Proto v pokušení nezůstávejme nikdy sami, *buďme pokorní a příznejme si*, že jsme slabí a křehcí lidé. Modleme se k Bohu, k Panně Marii i k andělu strážnému. Pán Ježíš přeci řekl: „*Bděte a modlete se, abyste neupadli do pokušení!*“ (Mt 26,41).

Někteří mají veliké otazníky ohledně základních věcí týkajících se doby svatopostní. Bude tedy dobré si je připomenout, jak je stanoví biskupové:

Postní řád.

1. **Každý pátek** je den pokání, neboť toho dne za nás umřel náš Spasitel. Kajícími skutky se připojujeme alespoň nepatrně k jeho oběti a tak se hlásíme k jeho kříži.

Páteční půst od masa - *patří mezi církevní přikázání, jeho zachovávání je velmi ztíženo složitostí dnešního života. Proto se tato povinnost pozměňuje takto: Věřící mohou dále zachovávat v pátek půst od masa nebo si mohou uložit nějaký*

jiný projev pokání podle vlastní volby, buď půst nebo skutek zbožnosti nebo skutek lásky.

- **Půst:** odepřít si masitý pokrm, alkoholický nápoj, kouření, sladkosti, zábavné pořady v televizi apod.
- **Skutek zbožnosti:** účast na mši svaté, četba Písma svatého, křížová cesta, modlitba růžence, studium křesťanské nauky, meditace apod.
- **Skutek lásky:** návštěva nemocných a péče o ně, pomoc bližním, konkrétní služba občanskému nebo církevnímu společenství apod.

2. Na počátku a v závěru postní doby, tzn. na **Popeleční středu** a **Velký pátek**, je nařízen *půst zdrženlivosti* od masitých pokrmů a zároveň *půst újmy*. Při postu újmy je povoleno najíst se jen jednou za den do syta. Tento spojený půst zdrženlivosti a újmy je závazný pro katolíky od dokončeného 21. do dokončeného 59. roku života. Mladistvým mezi 14. a 21. rokem a starším po dovršení 59. roku se v těchto dnech ukládá pouze půst zdrženlivosti od masitých pokrmů. Nemoc, těžká tělesná práce nebo podobně vážný důvod od povinnosti újmy osvobozují. V tyto dva dny se sjednocují katolíci všech zemí společným vyjádřením ducha pokání, a dosvědčují tak své spojení s Pánem.

Vybízíme ty, kdo mají dostatečné příjmy, aby zvláště v době postní – jako výraz ochoty napravovat hříchy vlastní i cizí – přispívali na dobré účely např. na zmírnění bídy ve světě, podporu potřebných, opravu kostelů, potřeby duchovní správy.

3. Každý katolík, který se dopustil smrtelného hříchu, je přísně zavázán *vyzpovídat se co nejdříve*. Každý katolík je zavázán vyzpovídat se alespoň jednou za rok. Stejně je povinnost *přijímat Tělo Páně alespoň jednou za rok*. I tento závazek je možno splnit v kterémkoliv kostele a kdykoliv během roku, ale nejvhodnější je k tomu doba postní a velikonoční. Kdo chce skutečně růst ve své věrnosti a lásce ke Kristu, přijímá tyto svátosti častěji.

Pro ty kdo však chtějí hlouběji vniknout do tajemství postu, uveďme si pohled ThDr. Jiřího Skoblíka, který přednáší morální teologii na pražské Katolické teologické fakultě:

Půst je vlastně věrným průvodcem lidského života, nebudeme-li ho chápat pouze v obvyklém náboženském smyslu, jako dobrovolnou újmu v jídle z náboženských důvodů, ale pojmem-li ho šířeji, **jako zdržení se žádoucích dober**. Do takového výměru se vejde televize, pohlavní styk i jídlo. Půst takto **uni-verzálně chápaný** lze rozdělit do **tří** skupin:

1. na **půst živelný**, který člověk dodržuje z vnitřní potřeby; je buď **tělesný** nebo **duševní**. Za příklad postu tělesného může posloužit nemoc, jejímž podstatným příznakem je nechutenství: „když se na jídlo podívám, udělá se mi špatně.“ Duševní půst může být důsledkem hlubokého zármutku, takže nelze požívat ani

sousto; i ten je naprosto spontánní (o tom by dovedla vyprávět Panna Maria večer po ukřížování).

2. na **půst programový**, který si člověk záměrně uložil. Člověk překonává v sobě odpor proti zřeknutí se určitého dobra. Za příklad tělesného postu může posloužit touha po zeštíhlení, ačkoliv chutná. Mnoho lidí se zdržuje jídla kvůli nespokojenosti se svým zevnějškem. Vyvinou tolik úsilí, že se jim nakonec podaří nějaké to kilo shodit. **Takový půst může být ovšem nebezpečnou záležitostí nejen tělesně** (řada konkubín jednoho čínského císaře, který měl zálibu v mimořádně štíhlých ženách, zemřela hladem), ale **může mít také neblahý vliv na psychiku**. To je patrné u Ježíšova postu na poušti. Jako člověk prožívá jeho příznivé i nepříznivé vlivy. Pokušením, aby se snesl z chrámového cimbuří jako anděl, satan navazuje na Ježíšovu psychiku. Jako každý člověk, **i Ježíš prožívá nebezpečnou fázi přílišného postu, spočívající v úžasné lehkosti**, v suverénních možnostech pohybu. Tento vliv postu lze srovnat s drogou. **Půst tedy nutně potřebuje kontrolu obezřetností.**

V literatuře bývají uváděny **tři cíle** programového postu:

- a) **odveta** „zhřešil jsem, proto si odřeknu televizi, návštěvu přátel, atd.“;
- b) **výchova** (kázeň, askeze) „zapřu sám sebe, abych mohl jít za Kristem“. Mechanismus tohoto postu je zajímavý. Újma, na které člověk pevně trvá, je paradoxní tím, že posticím se člověku vsugerovává, že mu něco chybí (časné dobro), na to však jeho pozornost nezaměřuje, nýbrž na to, co vůbec nepostrádá (duchovní dobro), ačkoliv by to ve skutečnosti postrádat měl. **Nedostatkem pozemských věcí probouzí půst smysl pro věci nebeské.**
- c) **uschopnění** získání dispozice k tomu, co by člověk bez postu asi nebyl schopen udělat. Tato dispozice může mít objektivní význam: kdo se postí, má nárok na kultické činy. Může však mít subjektivní význam: **půst vytváří příznivé duševní prostředí pro kontakt s „vyšší sférou“**. Právě zde je třeba dát pozor na přehánění. Výmluvným příkladem je cukrovka. Nemocní mají zachovávat přísný kvantitativní i kvalitativní „postní“ režim, včetně rytmu jídla. To je příklad zevního postu po fyzické stránce. Teprve když mluvíme o postu po psychické stránce, dostáváme se do oblasti běžně chápaného postu, tj. církví uloženého omezení jídla.

Cíl církve, ukládající půst není odvetný (tresty za hříchy), ani výchovný (zesílení vůle ke krocení přirozenosti) ani uschopňující (např. dělat zázraky), nýbrž **solidarita**. Co se tím myslí? Někoho, koho máme velice rádi, potká neštěstí. Při návštěvě nemocného po operaci se naskytne neradostný pohled: tělo je ověšeno trubičkami či dráty, pacient nemůže mluvit, snad dá přece jenom nějak najevo, jak je mu zle. Co asi probíhá v té chvíli hlavou návštěvě? **Touha a vůle se s ním solidarizovat vhodným projevením soucitu** a (pokud je to možné) tělesným dotykem. Také světový kolos církve má podobné prožitky při pohledu na kříž. Nedá se říci, že každý věřící prožívá během Velkého Pátku hlubokou duchovní bolest při pohle-

du na umírajícího Krista, to by nebylo realistické. Ale **celku církve takový prožitek přiznat musíme a ona jako celek žádá, aby se s ní a skrze ni s umírajícím Kristem solidarizoval i každý její člen.** Forma solidárnosti může být dobrovolná, např. je možné, aby byli věřící vyzváni prožít Velký Pátek přiměřeně, ale po svém.

Forma solidárnosti však může být jednotně předepsána. To není třeba chápat jako výraz nedůvěry v duchovní samostatnost věřících, spíše **jako pomoc úzkostlivým duším,** které by se utrápily obsahovou nedostatečností svého Velkého pátku. Dostane-li předloženou formu postu, je spokojen. I tak lze chápat církevní předpisy, obsahující půst újmy a zdrženlivosti. **Rím vyhovuje postním řádem té složce církve, která potřebuje hmatatelné formy** a ohlíží se po druhých, jak by ony formy měly vypadat.

Někdo může namítnout: postíme se vlastně kvůli církvi, ne kvůli Kristu! My však nejsme jenom jeden vedle druhého, ale také celek, **horizontální vztahy jsou velice důležité.** Kdyby někdo řekl, že je ve svém duchovním životě tak pokročilý, že je pro něho postní řád ponižujícím formalizmem, kde by zůstala jeho solidárnost s druhými, ke které ho muž, visící na kříži, zřetelně vyzval?

Není správné podceňovat formu. **Pokud se někdo s nechutí podrobuje postním předpisům jako příliš formálnímu prvku pro duchovní povznesení, narazil vlastně na výtečnou prověrku své skutečné duchovní ceny.** Sotva nějaký jiný prostředek duchovního života potřebuje víc než právě tento.

K bohaté církevní tradici doby postní patří také různé symboly: **popelec, křížové cesty** apod. Na Popeleční středu žehná kněz při mši svaté nebo při bohoslužbě slova popel, připravený z ratolestí požehnaných v předchozím roce při obřadech Květné neděle. Poté uděluje věřícím popelec: každého označí popelem na čele a řekne přitom: „*Pamatuj, že jsi prach a v prach se navrátíš*“ (Gn 3, 19) nebo *druhou formou* „*Obráťte se a věřte evangeliu.*“

Vhodným prostředkem svatopostních příprav na velikonoční svátky je slavení křížové cesty. Základem je rozjímání o Kristově utrpení a smrti na kříži. Při křížové cestě si připomínáme vykupitelské dílo Ježíše Krista, který se pro nás stal člověkem, trpěl za nás a byl za nás ukřižován, a uvažujeme o smyslu jednotlivých zastavení. Křížová cesta je rozjímáním o ceně našeho vykoupění, o zlobě hříchu, o velikosti lásky toho, který se za nás obětoval. Dává nám příklad vytrvalosti a věrného plnění Boží vůle, posiluje pro překonávání nesnází každodenního života, ukazuje smysl utrpení a učí nás následovat Ježíše na cestě kříže. Křížová cesta je tvořena 14 zastaveními, začíná Ježíšovým odsouzením a končí jeho uložením do hrobu. Je určena jak ke společnému, tak k soukromému slavení. Tradiční forma připomíná svým uspořádáním pouť; věřící postupně obcházejí jednotlivá zastavení (většinou kříže s obrazy jednotlivých scén), u každého zastavení se čte či pronáší krátká úvaha, která je zakončena společnou modlitbou. Cestou od jednoho zastavení k druhému se může zpívat, v průvodu se také mohou nést rozžaté svíce.

Podle legendy stála u zrodu této pobožnosti sama Panna Maria, která prý ke konci svého života chodívala po jeruzalémské křížové cestě (syrský apokryf O smrti Mariině, asi z 5. století). Také první křesťané navštěvovali s posvátnou úctou místa v Jeruzalémě, kde Pán Ježíš trpěl. Po křížových výpravách byla cesta na Golgotu, kudy se Ježíš pravděpodobně ubíral, rozdělena na zastavení a často ji navštěvovali poutníci, aby se zde věnovali rozjímání. Brzy bylo s touto pobožností spojeno získání odpustků. Od 15. století se křížová cesta začala zobrazovat i na jiných místech na Západě, věřící přecházeli od jednoho obrazu k druhému a u každého chvíli rozjímali. Pobožnost šířil především františkánský řád, kterému byla v roce 1342 svěřena péče o svatá místa v Palestině. V 17. století udělil Inocenc XI. odpustky na křížové cesty zřízené ve františkánských chrámech, za Pia IX. pak byly odpustky rozšířeny i na všechny ostatní křížové cesty.

Jedno z prvních zobrazení křížové cesty na Západě zřídil španělský dominikán Alvares z Kordovy (r.1420). Křížová cesta byla nejprve rozdělována na 7, později na 8 a 9 zastavení (zpočátku se jednotlivá zastavení nazývala „pády“ nebo také „bolestné kroky“). Podobu velmi blízkou dnešnímu uspořádání měla křížová cesta karmelitána Paschy, rozdělená na 15 zastavení, a křížová cesta holandského kněze Adrichema (r.1585) o 12 zastaveních. Ještě v 17. století byly křížové cesty až o 19 zastaveních. Dnešní forma křížové cesty se 14 stálými zastaveními vznikla v 17. století ve Španělsku. Odtud se hlavně zásluhou kapucínů dostala do Itálie, do Francie a později i do dalších zemí.

Na závěr si uvedme *Staročeské názvy postních nedělí*:

1. *černá* (na začátku postu ženy odložily pestré oděvy a začaly nosit černé šátky)
2. *pražná* (chudší, pražené polévky nahradily bohatá masopustní jídla)
3. *kýchavná* (snad pozůstatek starodávných pobožností na ochranu proti moru)
4. *družebná* či *ružová* (v tuto neděli neplatil zákaz veřejných radovánek, konaly se taneční zábavy)
5. *smrtná, smrtelná* (zahajovala tzv. dobu utrpení Páně).

Doba postní má tedy mnoho rozměrů a církve nabízí veliké množství prostředků pro duchovní růst právě v postní době. Využijme jich! Přeji a vyprošuji vám zdüchovnění vašeho života právě v této svatopostní době.

Z různých zdrojů připravil P. Martin

Biskupské svěcení

Jak bylo již oznámeno, bude se v sobotu 28.2. 2004 konat v Litoměřicích biskupské svěcení Mons. Pavla Posáda. Hlavní program začne přísahou svěcence v kapli biskupské rezidence v 10.00 hod., po liturgickém průvodu z rezidence bude pokračovat v katedrále od 10.30 hod. slavnostní liturgií a končit liturgickým průvodem vycházejícím z katedrály cca ve 13.00 hod.

Pro zájemce, kteří by chtěli jet na svěcení, uvádíme několik vybraných vlakových spojů:

Tam	Příjezd	Odjezd
Děčín hl.n.		06.20
Lovosice	07.14	07.42
Litoměřice horní n.	07.55	
Děčín hl.n.		07.50
Lovosice	08.27	08.30
Litoměřice horní n.	08.43	
Děčín hl.n.		07.56
Ústí nad Labem-západ	08.19	08.28
Litoměřice-město	08.51	
Zpět	Příjezd	Odjezd
Litoměřice horní n.		13.58
Lovosice	14.11	14.34
Děčín hl.n.	15.26	
Litoměřice horní n.		14.58
Lovosice	15.11	15.23
Děčín hl.n.	16.01	
Litoměřice město		15.08
Ústí nad Labem-Střekov	15.27	15.31
Děčín vých.n.	16.04	
Litoměřice město		16.36
Ústí nad Labem-Střekov	16.57	17.10
Děčín vých.n.	17.43	
Litoměřice horní n.		17.18
Lovosice	17.31	17.34
Děčín hl.n.	18.26	

Ti, kteří se na biskupské svěcení chystají jet by ještě měli vědět, že vstup do katedrály pro laiky je pouze na vstupenky. V praxi to znamená, že se do katedrály nedostanou a budou celé svěcení sledovat na velkoplošné obrazovce před katedrálou na Dómském náměstí.

Pout' národů do Mariazell

V rámci Středoevropských katolických dnů je týden před svatodušními svátky od pátku 21. do neděle 23. května konána pout' národů v Mariazell (Rakousko). O jejím smyslu byl čten pastýřský list našich biskupů při nedělních bohoslužbách. Jelikož s vypravením autobusu z farnosti nepočítáme, je možné cestovat individuálně s CK VOMA Třebíč na základě přihlášky u Diecézního poutního centra v

Hradci Králové (cena 4.200,-Kč/os.). Je pravděpodobné, že začátkem března (po biskupském svěcení) bude zorganizována možnost jet autobusem i z naší diecéze.

Pro případné zájemce z řad mládeže je možností cesty na pouť více. Diecézní centrum mládeže v Litoměřicích bude vypravovat autobus. Je také několik variant pro pěší pouť, či pouť na kole. Bližší informace a kontakty na organizátory skupin jsou k dispozici na faře.

Sbírky

Z důvodu souběhu různých okolností nebyly F.I. vydány již poměrně dlouhou dobu (za což se tímto všem „čekatelům“ omlouvám) a tak uvádím sbírky i ze závěru roku 2003:

30.11.	4.131,- Kč	25.12.	4.598,- Kč
07.12.	2.943,- Kč	* 26.12.	3.628,- Kč
14.12.	3.747,- Kč	28.12.	3.494,50 Kč
21.12.	3.278,- Kč		

* Celodiecézní sbírka (pro potřeby biskupství), tzv. “Svatoštěpánská koleda“

R o k 2 0 0 4

01.01.	3.657,50 Kč	25.01.	2.407,- Kč
04.01.	2.905,50 Kč	01.02.	4.056,50 Kč
11.01.	2.933,50 Kč	08.02.	3.353,50 Kč
18.01.	3.556,- Kč	15.02.	4.017,50 Kč

Pán Bůh zaplat' všem štědrým dárcům

P.B.

Pozvánka na malý výlet

Alespoň na jeden výlet o jarních prázdninách zveme všechny děti, ale i rodiče a prostě ty, kteří budou mít 11.3.2004 chuť a čas podniknout pěší výlet na jeden z kopců nedaleko Dobrné, kde byla koncem loňského roku otevřena nová rozhledna.

Sraz je 11.3.2004 (čtvrtek) v 9.00 hod. u fary v Křížové ul. v Děčíně I.

J.Skrivánková

Další informace

- Nejbližší setkání Farní rady je plánováno na úterý 16.3. od 18.00 hod.
- Vydání příštích F.I. plánujeme na neděli 4.dubna, uzávěrka příspěvků pro toto vydání je 30.3.
- Pro obsáhlost tohoto postního vydání uvedeme nezveřejněné příspěvky v některém příštím vydání F.I.